

DELAVEC

GLASILO GLAVNEGA RADNIČKEGA SAVEZA JUGOSLAVIJE

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo irvod po 1.10 Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

H kongresu zedinjenja.

Dne 10., 11. in 12. oktobra se vrši v Beogradu kongres zedinjenja strokovnih organizacij. Zedinjenje, ki naj ga prinese ta kongres, bo žal le delno.

Vendar ima kongres v enem oziru velik pomen. On postavi naše strokovne organizacije na podlago strankarske neodvisnosti in nevtralnosti. S tem bo delo za enotnost strokovnega pokreta zelo olajšano.

O razmerju med delavskim strokovnim in političnim pokretom se je že mnogo pisalo. Mi se ne čemo spuščati v razglabljanje o tem. Le to želimo podčrtati, da zahteva položaj, v katerem se naši delavci in nameščenci trenutno nahajajo, brez dvoma take rešitve.

Naše delavstvo je desorganizirano in razcepjeno. Proti temu se pojavlja iz delavskih vrst zdrava reakcija, ki pritiska naravno najhujše na strokovne organizacije, ki spremljajo delavstvo pri njegovih dnevnih skrbih.

Delavstvo čuti v rudnikih, tovarnah in obratih, da ga tepe eden in isti bič, da so njegovi interesi isti in da se njegova odporna sila brez potrebe cepi in manjša. To, kar ga razdružuje, so daljni, njemu često nerazumljivi problemi. To, kar ga silij skupaj, so njegovi interesi.

Zato prihaja strokovno ozdravljenje prej, ko politično. Nikjer ni politična razcepljenost tako silna, kot v Sloveniji; Zato je bila pri nas tudi reakcija najjačja. Tok od spodaj je ustvaril pri nas z elementarno silo strokovno enotnost vsaj v pred-

vojnem obsegu. Teh skupnih strokovnih organizacij si slovensko delavstvo ne bo pustilo več od nikogar razbijati.

V kolikor postavlja beograjski kongres strokovne organizacije na to podlago, ga toplo pozdravljamo.

Zelo pa nam je žal, da se ni posrečilo izvesti tudi izven Slovenije dela zedinjenja do kraja in da na kongresu ne bodo zastopane vse strokovne organizacije.

Mi ne bomo preiskovali, kdo je temu kriv. Samo nekaj naj zapišemo:

Tisti, ki se ne morejo odreči glupim nameram, da je treba enotnih strokovnih organizacij predvsem zato, da se bomo notri medsebojno blatili in žagali, so temu največ krivi.

A tudi če take tendence in navodila za nas marsikaj opravičujejo, vendar ne moremo zamolčati, da bi si želeli, da bi se postopalo pri pripravah za kongres zedinjenja v marsikaki fazi obzirneje in širokogrudneje, pa če treba tudi počasneje. Treba je imeti pred očmi pred vsem dvoje:

Da novi zedinjeni strokovni pokret ne sme žaliti čustev in simpatij nikogar. On mora biti sinteza, ne prelom. Dalje, da je treba za proces duševnega stapljanja, časa in veliko potrpežljivosti: Hiša se da v enem trenutku zažgati, zida pa se z vztrajnimi napori.

V želji, da bi se vodstvo zedinjenega strokovnega pokreta teh resnic zavedalo, želimo kongresu zedinjenja popoln uspeh.

Delavci in delavke Ljubljane in okolice!

Volitve v obrtno sodišče.

V nedeljo, dne 18. oktobra t. l. se vrše redne volitve prisodnikov obrtnega sodišča in od Vas je odvisno, koga boste poslali, da Vas zastopa v tej za delavstvo tako važni ustanovi. Naše strokovne organizacije so se že od ustanovitve te važne institucije zavedale važnosti in potrebe in že leta in leta pošiljale svoje najboljše sodruge kot svoje zastopnike v to sodišče.

Tudi pri teh volitvah, ki se bodo vršile v nedeljo, dne 18. oktobra, bodo naše strokovne organizacije skupno postavile svoje kandidatne liste, ker se zavedaj, da se dan za dnem kršijo delavske pravice in da se morajo dan za dnem zatekati prizadeti delavci po zaščito pred obrtno sodišče. Dan za dnem so spori radi plače, radi nastopa ali izstopa iz službe, radi nadaljevanja in zagrešitve delovnega in učnega razmerja, radi dajatev in odškodninskih zahtev, ki izvira iz učnega ali delovnega razmerja, radi odtrgovanja delavskih plač in pogojene komercialne kazni itd. itd.

Naši zastopniki v obrtnem in prizivnem sodišču so se vedno zavedali svoje naloge in jo tudi vedno vestno izvrševali. Radi tega bomo tudi tokrat postavili svoje kandidatne liste.

Mi smo že postavili kandidatne liste za vse štiri skupine in sicer: za I. skupino veliki obrati, za II. skupino mali obrati, za III. skupino trgovski obrati ter za IV. skupino takozvani višji nastavljeni. — Volitve se vrše, kakor smo že omenili, v nedeljo, dne 18. oktobra t. l. na vseh voliščih od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne. Volilo se bo na več voliščih in sicer:

I. volišče, ki obsega občine: Devica Marija v Polju, Dol, Dolsko, Dobrunje in Podgorico. — *Volilni kraj je Devica Marija v Polju.* (Kraj volitev je razviden na občinski deski.)

II. volišče obsega občine: Moste, Ježico in Črnuče. — *Volilni kraj so Moste.* (Kraj je razviden iz občinske deske.)

III. volišče obsega občine: Brezovica, Dobrovo, Log, Rudnik in Vič. — *Volilni kraj so Glince, občina Vič.* (Kraj je razviden iz občinske deske.)

IV. volišče obsega občine: Šmartno, Št. Vid in Zgor. Šiško. — *Volilni kraj je Št. Vid.* (Kraj volitev je razviden iz občinske deske.)

V. volišče obsega občino Medvode. — *Volilni kraj je Preska.* — (Kraj volitev je razviden iz občinske deske.)

VI. volišče obsega občine: Grosuplje, Lipljenje, Račno, Slivnico, Št. Jurij in Šmarje. — *Volilni kraj je Stranska vas, občina Grosuplje.* (Kraj volitev je razviden iz občinske deske.)

VII. volišče obsega občine: Iško loko, Iško vas, Pijavo gorico, Studenec, Tomišelj, Vrblene in Želimlje. — *Volilni kraj je Ig.* (Kraj volitev je razviden iz občinske deske.)

VIII. volišče obsega ozemlje mesta Ljubljane. — *Volilni kraj je Mestni dom v Ljubljani.*

Vsak volilec mora osebno oddati glasovnico. Zato vsi volilci in volilke na delo, da zmagajo naši kandidati in ne kandidati nam nasprotnih organizacij!

Ko boste dobili v roke izkaznico in glasovnice, jih oddajte svojim zaupnikom, da vpišejo imena naših kandidatov.

Vsa podrobnejša pojasnila daje glavna volilna pisarna, ki se nahaja v tajništvu **Strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje**, kjer so na vpogled tudi volilni imeniki.

Sodrugi volilci in sodružice volilke! V nedeljo vsi na volišče in zmaga bo naša!

Enketa strokovnih organizacij.

V nedeljo, dne 27. septembra t. l. je sklicala Delavska zbornica za Slovenijo v posvetovalnico mestnega magistrata v Ljubljani enketo zastopnikov vseh strokovnih organizacij v Sloveniji k vprašanju konsolidacije strokovnega pokreta. Enkete se je udeležilo 33 delegatov. Udeležile so se strokovne organizacije vseh smeri.

Enketo je vodil v odsotnosti predsednika Delavske zbornice član upravnega odbora soodr. Rado Čelešnik.

Tajnik Delavske zbornice s. Filip Uratnik je izjavil v uvodnem referatu sledeče: V času najtežje socialne reakcije so strokovne organizacije delavstva razcepljene in desorganizirane. Če vemo, da so imeli recimo železničarji pred kratkim 15 organizacij, potem razumemo, da se pojavlja proti temu na vseh straneh zdrava reakcija, zahteva, da se združijo delavci enako kot so združeni podjetniki na bazi stanovske skupnosti in razrednega interesa.

Ta ideal ni nedosegljiv, ker imamo dežele, kakor je n. pr. Anglija, kjer je popolnoma dosežen.

Vkljub temu bi varali sami sebe, ako bi se udajali iluziji, da je pri nas v kljub dolgoletnemu drugačnemu razvoju čez noč dosegljiv. Vendar je treba zanj delati kot za končni ideal. Za enkrat si moramo postaviti manjše cilje, ki so takoj dosegljivi. Pospeševati je treba spojitve strokovnih organizacij vsaj tam, kjer je razcepljenost bolj posledica povojnih zmesi, kakor načelnih razlik in dolgoletnega historičnega razvoja.

Preko te izmere pa je treba omogočiti kooperacijo strokovnih organizacij v skupnih vprašanjih. Danes so razmere take, da mora imeti delavstvo smisel za taka prizadevanja. Trgajo se delavske plače. Pred našim delavstvom stoji težak problem: kako zaposliti naraščajoče število prebivalstva. (Posamezna v ta kompleks spadajoča vprašanja so: vprašanje izseljevanja, emigracije in poklicne izbere vajencev.) Delavstvo stoji v težkem boju proti poskusom, ki gredo za poslabšanjem delavske zaščitne zakonodaje in delavskega zavarovanja.

Tu je treba najti bazo za skupen odpor. Delavska zbornica je smatrala za svojo dolžnost, da skliče zastopnike strokovnih organizacij, da se o tem posvetujejo.

Nato se je razvila živahna debata, katere so se udeležili: S. Mikec (železniška strokovna in pravovarstvena organizacija), ki je podal stališče te organizacije v posebni deklaraciji. — G. Juvan je izjavil v imenu Narodnosocialne zveze, da bodo organizacije te zveze vse skupne akcije rade podpirale. — Zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze g. Gajšek je povdaril potrebo skupnega nastopanja pri mezdnih gibanjih in je stavil tozadevno konkreten predlog. — V imenu Samostojne demokratske Unije je podal g. Grašič izjavo, ki se izreka za skupne nastope v skupnih zadevah.

V imenu v Strokovni komisiji združenih organizacij je dejal s. Rudolf Golouh: Mi smatramo za najvažnejše, da se najde organizacijska enotnost vseh onih, ki so že pred vojno bili v skupnih razrednih organizacijah, ki so se pa po vojni razdelili med takozvane desne in leve. Če se to zgodi, potem vemo, da imamo delavstvo po ogromni večini združeno. S tem pa ni rečeno, da v Strokovni komisiji združene strokovne organizacije niso pripravljene sodelovati tudi z vsako drugo organizacijo, ki brani delavske stanovske interese. Strokovna komisija tozadevnim iniciativam Delavske zbornice ne bo nasprotovala.

Nadalje so se oglasili k besedi: S. Jeram kot zastopnik kovinarjev, g. Urbančič, ing. A. Žumer in s. Skobel, ki so govorili v imenu raznih skupin privatnih nameščencev.

Nato je bila sprejeta soglasno sledeča resolucija:

Zastopniki strokovnih organizacij, zbrani v Ljubljani na enketi, sklicani dne 27. septembra 1925 od Delavske zbornice za Slovenijo, ugotavljajo k vprašanju konsolidacije strokovnega pokreta, oziroma možnosti kooperacije strokovnih organizacij, sledeče:

1. Organizacijsko zedinjenje strokovnih organizacij na temelju stanovske skupnosti, razrednega interesa in strankarske neodvisnosti je ideal, ki pa je z ozirom na historičen razvoj strokovnih organizacij v Sloveniji vsaj v doglednem času v popolnem obsegu nedosegljiv. Vkljub temu je treba zanj vztrajno delati.

2. Položaj delavcev in nameščencev v Sloveniji je težak. Krivo pa je temu položaju deloma stanje, v kojem se nahaja naš strokovni pokret. Zato je potrebno v ožgled temu in v ožgled težavam, navedenim pot točko 1., vsaj kooperacija vseh obstoječih strokovnih organizacij.

3. Zaupniki smatrajo, da so posebna pereča vprašanja, glede katerih je potrebna kooperacija: Vprašanja mezdne politike, zaposlitve, poklicne izbire, brezposelnosti, delavskih zaupnikov, ostale zaščitne zakonodaje in starostnega zavarovanja.

4. Vse strokovne organizacije se pozivljajo, da stopijo glede reševanja teh vprašanj v stik s tajništvom Delavske zbornice in podpirajo tozadevne iniciative Delavske zbornice.

5. Pospeši naj se z vsemi silami normaliziranje Delavske zbornice.

Dodatni predlog tajnika J. S. Z. g. Gajška: Delavska zbornica naj povabi prej ko mogoče zastopnike centralnih strokovnih organizacij na sejo, da se izdelajo konkretni predlogi, ki naj jih potem akceptirajo vse strokovne organizacije kot bazo za skupne nastope vseh strokovnih organizacij, tako v podjetjih, kakor v celih pokrajini.

Enketa o pravilniku za zaposlenje inozemskih delavcev

V ministrstvu za socialno politiko v Beogradu se je vršila 28. septembra 1925 enketa, kateri je prisostvoval tudi zastopnik centralnega tajništva Delavske zbornice s. dr. Živko Topalović.

Delegat ministrstva zunanjih zadev je obrazložil, da je povodom izvrševanja pravilnika za zaposlitev inozemskih delavcev prišlo do zelo ostrih protestov s strani zastopnikov inozemskih držav, tako da je Čehoslovaška začela izvajati represalije in to z izgonom tam zaposlenih tujih delavcev.

Ministrstvo socialne politike je zbralo tozadevno statistiko, ki kaže nastopno stanje:

	naših delavcev	pri nas tujih
v Avstriji	2.000	nepoznano
» Franciji	40.000	24
» Češki	6.500	6000
» Nemčiji	več tisoč	nepoznano
» Belgiji	2.000	20
» Severni Ameriki	600.000	nepoznano
» Rumuniji	12.000	nepoznano
» Italiji	10.000	200

Skupno število pri nas zaposlenih tujih delavcev napram številu naših delavcev v tujini je zelo malo. Ministrstvo zunanjih poslov misli, da je nevarno nadaljevati konflikt z inozemstvom, kakor je bil to do sedaj slučaj.

Zastopniki delodajalcev so izložili svoja mnenja in ugotovili, da je pri nas zaposlenih samo 1 in

pol odstotka tujih delavcev. Zahtevali so, da naj odpadejo osebna dovoljenja in naj se mesto istih ugotovi procentualni odnos domačih k tujim delavcem in da vsak delodajalec lahko zaposli tuje delavce v mejah njemu določenih odstotkov. Prošnje za višje kategorije inozemskih delavcev naj se ukinejo, ostala dovoljenja pa naj bodo za daljšo dobo, kakor do sedaj.

Zastopnik ministrstva za šume in rudnike je zahteval, da odslej ono izdaja za v rudnikih zaposlene inozemske delavce dovoljenje za bivanje in zaposlitev v državi.

Zastopnik Delavskih zbornic je kazal na hud pritisk na naš delovni trg tujih delovnih moči in to zlasti iz bližnje Ogrske in Avstrije. Pri kvalificiranih delavcih se drži še nekako ravnotežje izseljevanja s priseljevanjem, dočim imamo pri izseljevanju nekvalificiranih delovnih sil veliko večjo potrebo, kakor nasprotno.

Edino pravilno rešenje bi bilo, da se med državami izseljevanje uredi z medsebojnimi konvencijami in tako bi se pravilno razlivala delovna sila napram potrebam po celem svetu. Naša vlada je zelo zainteresirana v tem vprašanju, ker ona, kakor cel Balkan, mora odličiti svojo nekvalificirano delovno silo. Radi tega je potrebno, da vlada sproži to vprašanje v Ženevi pri Društvu narodov. Do tega časa pa naj se ne izzivajo konflikti z inozemstvom, ter naj se pravilnik izvaja z največjo opreznostjo. Posebno bi bilo treba preprečiti brutalnosti pri izgonu tujih delavcev in njih navezanim le na enega delodajalca, kateremu se dajo osebna dovoljenja, da zaposli delavca. Zahteva se, da se ta praksa opusti in daje za daljšo ali pa na neomejeno dobo dovoljenja kontingentu tujih delavcev, ki se ga vsako leto določi, ki si naj sami na našem državnem teritoriju poiščejo delo, ne da bi se jih vezalo le na enega določenega delodajalca.

Pri tolmačenju zakonodaje je zastopnik stal na stališču, da se to omejitve svobode ne more nanašati na tuje delavce, ki so se v državo zatekli do 22. junija 1922, ko je ta zakon stopil v veljavo, da pa se nanaša na vse delavce in nameščence, izvemši na one, ki so opravičeni v čl. 3. zakona o zaščiti delavcev. Nikakor pa ne moremo prepustiti vršenje zakona o zaščiti delavcev ministrstvu za šume in rudnike.

Koncem diskuzije je minister izjavil:

1. Da se popolnoma osvaja tolmačenje zakona o zaščiti delavcev, ki ga je obrazložil zastopnik Delavske zbornice.

2. Da hoče iz nacionalnih razlogov ostati pri načelu zaščite, upoštevajoč tehnične potrebe industrije po kvalificirani delovni sili, upravičenim zahtevam tujega kapitala, da upelje gotovo število strokovnih in zaupnih ljudi in da v smislu mednarodnih obvez skrbi za naše delavstvo, ki se nahaja v tujini. Na ta način bodo prestali izgoni tujcev, ki bodo našli po potrebi delo, ne da pri tem odločuje policija in da tuji delavec v času dovoljenja zaposlitve ni vezan le na enega delodajalca. Ustavi naj se izgone, predpisane pa naj se revidira.

V bodoče naj se zaslisi tudi delodajalske zbornice. Dovoljenja naj veljajo za daljšo dobo.

To ublaženje barbarske prakse, ki nas je privedla do mednarodnega konflikta in ki bi kmalu ogrožala stotisoče naših državljanov - delavcev v tujini, je enketa pozdravila z zadoščenjem.

Poročilo Začasne delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani.

Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani je izdala za vsa leta od ustanovitve dalje svojo poslovno poročilo. To poročilo je izdala v lični knjigi, poročilo pa pridelala toliko materijala in toliko važnih razprav, da je dvignila njeno vrednost znatno preko vrednosti običajnih poslovnih poročil.

Poslovno poročilo z nepobitnimi dokazi izpričuje že ponovno poudarjeno činjenico, da se je imela zbornica od vsega početka boriti z največjimi težkočami. Boriti se je morala s težkočami, povzročeni po onih, ki so dali zbornici zakonsko veljavo. Vsaj je bila zbornica do zadnjega leta navezana le na dotacije ministrstva za socialno politiko, ni pa smela zbirati prispevkov in tem potom kriti stroškov za svoje redno poslovanje.

In še eno važno dejstvo je razbrati iz poslovnega poročila: *Delavska zbornica se je postavila takoj v začetku na stališče, da morajo čimprej imenovane zbornične delegate zameniti izvoljeni zbornični člani!*

Kdor hoče priznati resnico, ne bo mogel več govoriti in klevetati o večinski zbornični delegaciji, ki si s pomočjo tega ali onega ministra podaljšuje življenje v zbornici in vzdržuje v njej svojo oblast.

Kdor bo zato še v bodoče govoril, da se večina v zbornici drži nasiloma, ta zasluži pečat najnesramnejšega klevetnika. Zbornični večini, ki jo predstavljajo delegati Strokovne komisije, pa se tudi ni treba bati volitev.

Vsaj je delo, ki so ga doslej izvršili v zbornici ob najneugodnejših razmerah in okoliščinah najboljši porok za sigurno in veličastno zmago pri bodočih zborničnih volitvah.

To poslovno poročilo pa tudi jasno dokazuje življensko nujnost in življensko upravičenost delav-

skih zbornic. Naj bodo naziranja glede stanovskega zastopstva delavskega razreda še tako različna, naj bodo naziranja še tako neenotna, izdano poslovno poročilo dokazuje, da odgovarja sedanja struktura delavske zbornice svojemu namenu!

Ta izkušnja, to v težkem delu dobljeno prepričanje in uverjenje pa pojasnjuje tudi veliki interes, ki ga kaže delavski razred napram Delavski zbornici. Vsaj rastejo dnevno zbornične naloge, vsaj se dnevno širi njen delokrog in le težko, le z največjo pridnostjo in nesebično požrtvovalnostjo vršijo zbornični funkcionarji svoje posle.

Upravni odbor navaja v uvodu, da žele postati delavske zbornice gospodarske korporacije, ki bodo posvečale pažnjo vsem problemom gospodarstva. Dosledno temu stališču so v prvem delu zborničnega poslovnega poročila objavili zanimiv in za delavski pokret nadvse važen gospodarski pregled. In, ne le za bližnjo bodočnost bo imel ta gospodarski pregled — ki govori za cele knjige — svoj pomen in svojo važnost! Vsaj pričena gospodarski pregled s statistično obdelavo produkcijskih temeljev slovenskega ozemlja. In, kdor bo hotel sodelovati v delavskem strokovnem gibanju, ne bo mogel in ne bo smel preko te tako važne in tako stvarne razprave.

Predaleč bi zašli, če bi v podrobnostih obravnavali ta del razprave in le škodovali bi temeljito drugemu delu, ki razpravlja o položaju delavstva, če bi v izvlečku o vsemu temu pisali.

Naj si preskrbe vse naše organizacije to poslovno poročilo in vsi naši zaupniki naj to brošuro temeljito prouče, kajti v boju bo zmagal le oni, ki bo izobrazili!

V posebno zadoščenje pa nam je, da je poslovno poročilo začasne delavske zbornice plod dela naših sodrugov. Strokovna komisija lahko s ponosom gleda na delavsko zbornico, ki jo vodijo njeni predstavniki!

VI. skupščina Delavske zbornice za Slovenijo.

Delavska zbornica za Slovenijo je sklicala za nedeljo, dne 4. oktobra t. l., svojo VI. redno skupščino, ki se je vršila v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Skupščino je otvoril in vodil zbornični predsednik s. M. Čobal, ki je takoj, ko je ugotovil, da je skupščina sklepčna, podal svoje poročilo. Poročilo je vsebovalo glavne momente in najvažnejše momente dela upravnega odbora od zadnje redne skupščine pa do dosedanje. S. Čobal je svoje poročilo zaključil s sledečimi besedami: Srečen sem, da se nam je posrečilo ne le, da smo zbornico ohranili, temveč, da smo jo premaknili z mrtve točke in vsaj deloma razvili.

Nato je podal svoje poročilo zbornični tajnik s. Filip Uratnik, ki je svoje poročilo razdelil na tri dele: 1. notranje delo zbornice; 2. naše narodno gospodarstvo in položaj delavstva; 3. delavska zaščita. Notranje delo zbornice se je razširilo, pričelo se je s prvimi temeljnimi deli in pripravami, da bo zbornici sčasoma omogočeno znanstveno obvladati socialno-politično in vzgojno delo med delavstvom, odnosno za delavstvo.

Poročilo zborničnega tajnika je bilo jako temeljito in stvarno in je bilo po kratki debati vzeto na znanje in to z zahvalo tajniku.

Skupščini so bili predloženi v odobritev računski zaključki za leto 1922, 1923 in 1924. Ti računski zaključki niso mogli biti preje potrjeni, ker zbornica v teh letih ni imela rednih dohodkov in je živitarila od subvencij ministrstva za socialno politiko in raznih posojil.

Sprejet je bil tudi proračun za leto 1926, ki predvideva 2,650.000 Din dohodkov. Ta vsota je v proračunu porazdeljena na posamezne postavke, tako da bo zbornici — ako minister za socialno politiko ta proračun ne bo skrajšal — omogočeno res upostaviti redno poslovanje in vršiti svojo veliko nalogo.

V smislu statuta sta bila izvoljena še dva člana v upravni odbor in sicer Franc Kordina in Tine Urbančič.

Na predlog naše delegacije se je soglasno sklenilo, da se naprosi ministra za socialno politiko, da razpiše volitve v Delavsko zbornico.

Z zborovanja železniških vpokojencev.

V nedeljo, dne 6. septembra t. l. se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani javni shod vpokojencev državne in bivše južne železnice iz cele Slovenije. Shod je otvoril kot predsednik društva vpokojencev g. Šalomon, ki mu je tudi predsedoval. V otvoritvenem govoru je naglašal, da je beda vpokojencev neznosna, da se aktivni železničarji in noben človek ne briga za vpokojence, njih vdove in sirote.

Kot prvi je govoril g. Mazi. Njegov govor je bil dober in stvaren.

Kot drugi je nastopil g. Jernejčič, ki je razkladal mizerno stanje vpokojencev in pozival vlado, da naj vpokojence postreli ali pa naj jim da strupa, da bo stvar rešena. Povdarjal je, da se nikdo ne briga za nas in da si morajo svoj položaj zboljšati edino vpokojenci sami.

Kot tretji in četrti govornik sta nastopila zastopnika vpokojencev iz Hrvatske in tudi opisala bedo vpokojencev ter zastopala načelo enotne akcije vseh vpokojencev v državi. Bila sta proti enotni organizaciji vpokojencev, češ da je škodljiva in nemogoča in povdarjala, da so današnje bede vpokojencev v veliki meri sokrivi aktivni železničarji. Obenem sta pa povdarjala, da si vpokojenci edino le sami morejo poboljšati svoj položaj. To je vsekako kaj čudna logika.

Kot zadnji se je priglasil k besedi soedr. M. Žorga, ki je zelo ginljivo orisal socialno bedo vpokojencev, vdov in sirot. Dejal je: Ne, mi nočemo revolverjev in strupa, nego starostno zavarovanje hočemo! Nastopil je proti večini predgovornikov, povdarjajoč, da boj vpokojencev ne more biti boj njih samih, nego je to boj celokupnega delavstva za zboljšanje socialne zakonodaje, za zavarovanje zoper starost in onemoglost. Kritiziral je brezbržno postopanje železniškega ministrstva in ministrstva za socialno politiko, ki že skoro dve leti zavlčuje miloščine v službi onemoglim železničarjem, ki niso mogli pripadati kot člani provizijskemu skladu in so služili po 30 do 40 let na železnici. Dejal je, da je za zboljšanje socialnega položaja vpokojencev nujno potrebno, da podvzamejo vse korake, da si svoj položaj zboljšajo. Dokazal je, da ni trditev večine predgovornikov resnična, da se aktivni železničarji za nje ne brigajo. Vpokojenci naj čitajo »Organiziranega železničarja«, pa se bodo prepričali, da se aktivni železničarji zavzemajo za njihove zahteve. V svrhu ureditve starostnega zavarovanja, ki ga je vlada obljubila za leto 1925, je nujno potrebno, da vpokojenci ne pozovejo samo aktivne železničarje, nego celokupno delavstvo in vse delavske organizacije v boj za zboljšanje socialne zakonodaje za zavarovanje zoper starost in onemoglost. Nato je prečital resolucijo in oklic na ves proletarijat Jugoslavije. (Opomba uredništva: Resolucije in oklica radi pomanjkanja prostora žal ne moremo priobčiti; vsekakor pa pozdravljamo idejo skupne akcije za borbo za uvedbo zavarovanja zoper starost in onemoglost.)

Kdor resnice povedati noče, si z lažjo pomaga.

V nedeljo, dne 20. septembra se je vršila v Celju konferenca, ki so jo sklicali gotovi ljudje z namenom, da razbijejo Splošno Delavsko Zvezo Jugoslavije (Opči Radnički Savez).

O tej konferenci prinaša »Naprejek« v svoji 39. številki dnevno-tedenske izdaje poročilo, ki ga je mogel napisati človek, ki se je z resnico skregal. Konferenco je sklical tajnik (sedaj menda končno-veljavno odstavljen, kakor to zasluži) Leskošek na svojo roko, ne da bi o svoji nameri sploh obvestil centralo. Možu ni bilo več po volji, da bi sedel v Zagrebu; zahotelo se mu je zopet po Celju, kjer si je zamislil ustanovitev oblastnega tajništva in nedeljska konferenca naj bi mu dala za to potreben mandat. — Podpisani sem po naključju zvedel, kaj se v Celju pripravlja in sicer mi je to v precej dolgem pogovoru zaupal Leskošek sam. Smatral sem za svojo dolžnost, da sem kot predsednik podružnice v Mariboru takoj o tem obvestil centralo v Zagrebu. Kam pa pridemo, če bo lahko vsak tajnik na stroške organizacije skliceval sestanke, na katerih bo skušal podminirati organizacijo, ali pa jo celo razdvojiti. In na tem mestu bodi ugotovljeno, da je centrala šele iz pisma naše mariborske podružnice zaznala, kakaj gre. Na nedeljski konferenci v Celju smo imeli enkrat priliko opozovati vse sposobnosti, ki jih posedujejo gotovi ljudje za razbijanje delavskih organizacij. Od 20 po Leskošku povabljenih podružnic je prišlo na celjsko konferenco celih šest organizacij in pa podpisani kot zastopnik organizacije v Mariboru, Rušah in Sladkem vrhu. Zastopal sem torej skupno 250 članov in ne 70, kakor to stoji v »Naprejeku«. Dvorano, ki je bila za zborovanje določena, so zasedli »gostje«, ki jih je menda povabil Leskošek in ki so se obnašali tako, kot derviši, kadar z murenarje vpijejo. Kadar se vrše delavska zborovanja, takrat take razbijaške metode nikakor niso na mestu in tudi s tem se ne doseže več uspehov, ki so potrebni za to, da bi se kaka organizacija priključila »Skupnemu domu«. Navzoči delegati, razen dveh podružnic, so potem, ko so slišali govor soedr. Haramine in pa tarnanje Leskoškega, ki naj bi bil odgovor na izvajanja s. Haramine, rekli samo to: »A, če je pa tako, potem pa je z Leskoškom treba napraviti konec!« —

Odklonil sem kontrolo iz enostavnega razloga, ker je na vprašanje s. Haramine Leskošek odgovoril, da je *bilanca pravilna!* — Organizacije ne poznajo generalov in tudi jaz in moji sodrugi v Mariboru in pa v okrožju jih ne poznamo; poznamo pa delavce, ki so z voljo članstva in pa s svojo sposobnostjo bili od najvišjih statutarnih forumov organizacije postavljeni na odgovorna mesta. Ti morajo skrbeti za to, da se sklepi kongresov in pa drugih strankinih inštanec izvršujejo in v smislu organizacijskih statutov delajo. To je organizacija. Njihovo delo kontroliramo mi. O odvezi sklepa kongres. Ljudi pa, ki bi v naših organizacijah delali razkol in sklicevali za hrptom centrale razne konference, naperjene proti organizaciji, mi v naših vrstah ne potrebujemo; mogoče so uporabni pri

»Skupnem domu«. Pri domu imamo lahko tudi hlev, v organizaciji pa hleva ne rabimo. Če bi Leskošek imel na celjskem sestanku takega zagovornika, kakor je tisti, ki je napisal poročilo v tem dogodku v »Napreju«, bi bil lahko zmagal. Sicer pa: Leskošek je govoril in delegati so sodili, pa ne generalni. Leskošek že dolgo ni opravljal dela, ki ga opravljamo mi, ki tvorimo organizacijo; zato lahko govori o generalih, ker jim je on jako blizu in pozna njihove manire in taktiko prevare. To je pokazala celjska konferenca. Leskošek ima tudi vse sposobnosti diplomata, ki je v stanu v delavski organizaciji biti tajnik; v eni sapi zabavljati čez Bernota, skrivaj deliti »Naprej« in to potem, ko se ga pozove na odgovornost, moško tajiti. Take ljudi rabi »Naprej« — a ne delavsko gibanje.

Ivan Dvoršak, t. č. preds. podr. SDZJ v Mariboru.

Kongres Delavskih zbornic.

Po sklepu odbora Centralnega tajništva delavskih zbornic se je vršil 9. oktobra t. l. ob 9. uri dop. v začasnem Socialističnem domu v Beogradu drugi kongres delavskih zbornic s sledečim dnevnim redom:

1. Odpor podjetnikov proti izvedbi delavske zakonodaje. Referent Vladimir Pfeifer.
2. Delavske zbornice in zedinjenje strokovnih organizacij. Referent Života Milojković.
3. Carinska in trgovinska politika. Referent dr. Živko Topalović.
4. Davek na delavske plače. Referent Bogdan Krekić.
5. Rudarski in gozdni delavci. Referenti: Viljem Haramina, Franjo Raušer.

Kongresa so se udeležili delegati delavskih zbornic, ki so jih zbornice odredile in njihovi eksperti.

Naše organizacije.

Kovinarji.

Članom podružnice S. M. R. J. v Ljubljani.

Na podlagi sklepa zadnje seje podružničnega odbora imajo vsi člani S. M. R. J., podružnice v Ljubljani, oddati najkasneje do 30. oktobra svoje članske knjižice podružničnemu blagajniku v svrhu kontrole. Vsi podblagajniki naj iste poberejo in jih oddajo podružničnemu blagajniku, ki posluje vsako soboto od 3. ure popoldne v saveznem prostoru, Selenburgova ulica 6, II. nadstr. — Odbor.

Splošna Delavska Zveza Jugoslavije.

Izjava.

Podpisani smo se 20. septembra t. l. v Celju sporazumeli s predsednikom Opčega Radniškega Saveza Jugoslavije s. Vilimom Haramino, tajnikom istega saveza s. J. Bekrom in tajnikom Strokovne komisije s. Golmajerjem in smo pregledali danes, dne 27. septembra 1925 v tajništvu ORSJ vse račune saveza, ki se nanašajo na oblastno tajništvo ORSJ za Slovenijo od dne zedinjenja, odnosno konference zedinjenja v Zidanem mostu, dne 25. oktobra 1924, ko je bila zaključena likvidacija Osrednjega društva kemičnih delavcev za Slovenijo in Splošne delavske unije Slovenije in njihovo združenje z Opčim Radniškim Savezom Jugoslavije.

Izjavljamo, da smo na temelju blagajniških knjig in originalnih blagajniških prilog pregledali vse račune, ki se nanašajo na omenjeno tajništvo, ter na temelju tega pregleda ugotovili, da je bil točen izvleček iz knjigovodstva, ki je bil priložen oni okrožnici saveza, ki je bila izdana proti pozivu Alojza Leskoška za oblastno konferenco S. D. Z. J. v Celju, dne 20. septembra t. l. Prepričali smo se, da je ORSJ v resnici imel v Sloveniji v znani okrožnici navedeni deficit, a smo se istočasno prepričali tudi o tem, da se s poštvalnostjo ORSJ v Sloveniji v novjšem času položaj zboljšava, tako da bo ta deficit skoro pokrit, ako bodo razmere tako napredovale, kakor smo to videli v zadnjih dveh mesecih.

S tem so trditve A. Leskoška, da računi v savezni upravi niso v redu, neresnične. Nasprotno, mi smo se prepričali s to izvedeno kontrolo, da ORSJ dobro gospodari, da premissljeno in racionalno razpolaga s savezno imovino in da čuva imovino saveza, ki je nastala iz prispevkov vseh članov ORSJ.

Končno smo se prepričali, da je zedinjenje bivših slovenskih pokrajinskih organizacij z Opčim Radniškim Savezom zdrava podlaga za velik napredek te delavske strokovne organizacije in da je dolžnost vseh zavednih tovarniških delavcev Slovenije, da vse svoje sile vložijo v zgradnjo in jačanje ORSJ v Sloveniji.

V Zagrebu, dne 27. sept. 1925.

Franz Kocmur l. r. Ivan Verhovšek l. r. Viktor Vuk l. r.

Domači pregled.

Rdeča pomoč pred sodiščem.

V Beogradu se je vršila 28. septembra t. l. glavna razprava proti nekaterim vodilnim članom Rdeče pomoči. Na tožni klopji je sedela gimnazijska profesorica, dva novinarja in dva delavca. Obtoženi so bili, da so denarna sredstva Rdeče pomoči vporabljali za komunistično propagando in se s tem pregrešili proti določbam zakona o zaščiti države. Vsi obtoženci so bili — oproščeni. Tudi Rdeča pomoč v Ljubljani je bila pred ljubljanskim sodiščem 15. septembra oproščena.

Delavski zaupniki v Sarajevu.

Na zahtevo Saveza monopolskih delavcev Jugoslavije so se vršile 14. septembra v sarajevski tobačni tovarni volitve delavskih zaupnikov. Voliti je bilo 11 delavskih zaupnikov in zaupnic. Vseh 11 zaupnikov in zaupnic je bilo izvoljenih s kandidatne liste Saveza monopolskih delavcev Jugoslavije.

Stavka v Tesliću zaključena.

Kakor smo v zadnji številki poročali, so pričeli stavkati bosanski lesni delavci. Med podjetniki in delavci je bil sedaj dosežen sporazum. Osemurnik so delavci obdržali, dočim se bodo znižale plače za 6 odstotkov. Podjetje je hotelo znižanje za 20 odstotkov. Delavci so dosegli torej prav lepe uspehe in njih borba ni bila zaman.

Novi napadi delodajalcev.

Niso še zaključeni boji in stavke delavstva, ki se bori proti napadom podjetnikov na osemurni delovnik in dosejanje mezde, že se pripravljajo industrijalci na novo ofenzivo. Tako ponovno zahtevajo podjetniki, zlasti na jugu države, deseturni delovnik in znižanje plač.

Železničarska stavka v Črni gori.

Črna gora je mala deželica na jugu naše države. Zato pa je tembolj hribovita in ima eno samo železnico od Vir Vazara do Bara. In še to železnico je zgradila neka italijanska delniška družba, ki ima železnico še danes v svoji posesti. Ta družba neomejeno izkorišča železniško delavstvo in se temu izkoriščanju nihče ne zgraža. Delavstvo je prepuščeno samemu sebi in svoji usodi. Svoj položaj si skuša zboljšati, kakor si ve in zna. Pozvalo je za posredovanje državne oblasti, kar pa je ostalo brez uspeha; zato so stopili železničarji v stavko.

Mednarodni pregled.

»Prijetelji otrok« in solidarnost.

Kakor poročamo na drugem delu lista, se nahaja v Donawitzu v Nemški Avstriji v stavki kovinarsko delavstvo pri Alpinski montanski družbi. Beda med delavstvom v Donawitzu je zlasti objemala deco. Kakor smo zaznali, je načelstvo »Prijeteljev šole in otrok« sklenilo, da pošlje v pomoč otrokom stavkajočih kovinarjev v Donawitzu 600 avstrijskih šilingov. Na vse svoje organizacije je naslovila poziv, da zbirajo za gladno deco v Donawitzu.

Rudarska stavka v Bleiburgu.

V stavko so stopili rudarji v Bleiburgu (Nem. Avstrija), ker za preživljanje niso zadoščale dosežane plače in so zahtevali povišanje. Zahtevi delavstva podjetje ni ugodilo.

Stavka telefonskih in brzojavnih nameščencev v Parizu.

Kot protest proti predlogu za zvišanje doklad so telefonski in brzojavni nameščenci sklenili, da vstopijo v dveurno protestno stavko.

Indijski predilničarski delavci

se nahajajo v stavki in sicer 125.000 po številu.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Jesenice. (K. I. D.) Po preteku zadnjih dveh let smo kovinarij Kranjske industrijske družbe doživeli udarec za udarcem. Zgubili smo toliko na svojih plačah, da je večji del delavstva jako težko prizadet in to predvsem družinski očetje, delavci nižjih plačilnih kategorij. Precejšnje število je takih, ki so od časa do časa zaposleni pri zasilem delu, kjer so plačani po najnižji plačilni kategoriji. Povprečni zaslužek našega delavstva znaša od 1200 do 1505 Din mesečno. Ako vzamemo delavca s tremi otroci in ženo s 1200 Din mesečne plače, pride dnevno na vsakega komaj 8 Din; ako pa vzamemo delavca z ženo in enim otrokom s 1500 Din mesečne plače, pa pride na vsakega po 1666 Din dnevno, kar vsakemu jasno dokazuje, da je to res obupen položaj. — Ta primera je le majhen žarek, ki naj posveti v naše domače razmere in ki naj bo memento ne le našim zaspancem in brezbriznežem, temveč tudi našim delavskim ženam. Davek na zaslužek, podražena stanovanja, izgubljena 95odstotna plača i. t. d., vse to je žalostna bilanca zadnjih dveh let, katero je prevzela zopet upostavljena enotna organizacija. — Da se vsaj deloma izkopljemo iz teh neznosnih razmer, smo vložili potom oblastnega odbora SMRJ v Ljubljani svojo minimalno zahtevo, da si vsaj deloma ublažimo to naše težko stanje. Do danes pa še ni prišlo do pozitivne mezdne razprave in upamo, da se bo ista v kratkem vršila. Skrivati to, da podjetje vsako zvišanje plač radi nestrokovnjaške ureditve carinskega problema s strani sedanje vlade odklanja, nimamo namena. Mi se v to vprašanje ne bomo spuščali, ker ne tangira samo naše države, temveč vso Evropo in ves svetovni kontinent. Eno pa ne smemo prezreti v tem vprašanju, in to je: zavedati se moramo, da bomo mi v obmejni industriji naše države preživljali še težke dneve, ker se sedanji vodilni politiki in državniki prav strankarsko in nestrokovnjaško igrajo z usodo tisočev in tisočev delavcev in njih svojcev. — Pozivljamo vse kovinarje, da se pred temi dejstvi ne strašijo, temveč da s povzdignjeno glavo zrejo vsem dogodkom naravnost v oči in da na že začetem delu za zopetno upostavitve organizacije vztrajno sodelujejo.

Lesce. (Tovarna verig.) V »Pravici«, klerikalnem strokovnem glasilu z dne 10. sept. t. l. čitamo nesramen napad na našo organizacijo, zaupnike in člane. S to lažjo hočemo biti kratki! Ni res, da je bil predsednik vaše organizacije odpuščen po krivdi našega sodruga preddelavca, res je le, da je bil odpuščen radi malomarnosti pri delu in še radi neke druge zadeve, ki nas pa ne briga. Torej ne smejte samega sebe in ga ne predstavljajte kot mučenika vaše »nepriustranske« organizacije. Še marsikdo, ki hoče kapitalistom prste lizati, bo doživel kaj takega. Tudi Pogačnik je bil eden izmed teh. Ako ste odločni boritelji za delavske pravice, čemu ste potem ustvarili še eno organizacijo? Zato je potrebna samo ena organizacija in ta, ki jo blatite, je bila tu prva in po od nje sklenjeni pogodbi premjete plačo. Če pa niste za resno borbo — in to

niste — zato ste seveda morali ustvariti še eno organizacijo. Tedaj oni, ki so se organizirali v nji, ali niso poštene in hočejo tovarno oškodovati, ali pa niso sposobni nobenega pravega dela in se hočejo skrivati za to vašo zakulisno organizacijo in streljati izza plotu na organizirane delavce. Na to nam zapeljivi puhloglavci jasno odgovorite! — Glede veljavnosti obratnih zaupnikov so vam odprta vrata do Delavske zbornice in Inspekcije dela, da se pritožite; pa tudi pritožba ne bo nič pomagala, ker ti zaupniki, ki so, bodo ostali do meseca marca 1926. — Vi bi bili sicer radi imeli obratne zaupnike, pa ni bilo nikogar vaših, da bi jih vam izvolil; in tako bo vsekakor tudi v bodoče. Sicer pa, zakaj niste prišli na tozadevni javni shod, kamor smo vas vabili? Ste imeli slabo vest, kaj ne da?! No in s tem je tudi vse povedano. — Vi ste ubogi delavci kot mi. Vam itak ne zamerimo, ker vemo, da niste pravi krivci vi, temveč vaši zapeljivci, ki hočejo lenuhariti — na račun ljudske nevednosti. Nar. poslanec g. ing. Srnec, ki je upravni svetnik te tovarne, je menda naravnost iz Beograda pribežal reševati Pogačnika. Pa bi ta gospod, če je res tak krščanski zagovornik ljudskih pravic, lahko poskrbel v upravnem svetu za malo boljše plačo, kot jo imamo. Pa tega najbrže ne bo storil, ker bi šlo tudi za njegov žep. Samo ta primera naj vas »zbrihata« — g. inž. Srnec, narodni poslanec in akcionar ter upravni svetnik te tovarne, pa ob enem vaš zaupnik... haha... Blagor ubogim na duhu! — Imamo pa še nekaj stvari pripomniti. Zadnje čase se šikanira delavce v tej tovarni, da bi iz slabega železa morali delati čudeže. Žico se kupuje v Donawitzu v Avstriji in je mnogo slabše kvalitete kot ona iz Jesenic. Za dva dinarja je menda cenejša, zato pa gotovo toliko slabša. Taka upravna kalkulacija pa naj se ne vali na delavske rame. V Lescah je sicer precej narodnosti — na jeziku — in menda niti dva dinarja ni vredna, ker od dobička gnani kupujejo od »sovražnikov« Nemcev to, kar pod nosom nudi domača industrija z domačimi delavci. Da je pa v tej tovarni vse zelo posneto po najkulturnejših narodih, imamo kitajski original: izkoriščanja mladoletnih delavcev, ki so seveda cenejša delovna moč. Tako je nastal oddelek, ki ga imenujejo »otroški vrtec«. Odrasli v nasprotnem oddelku pa naj iz posledic slabo upognjenega železa (kar mladoletnim ni zameriti) varijo in delajo čudeže, ker se ne nastavi odraslih ljudi tam, kjer bi bilo treba. — S tem za danes končamo s povdarikom, da si delavstvo ne bo pustilo vse dopasti!

Ljubljana. (Tovarna K. Pollak.) V naši tovarni se že skozi leto dni uvaja različne metode dela. Z vsilo dela vodstvo tovarne na, da se v vseh oddelkih — v usnjarni in v čevljariskem oddelku — uvaja akord. Akordne cene so pa take, da ni mogoče z njimi izhajati; storilnost se pa zahteva tako, da jo ni mogoče doseči. Pri teh novih akordnih postavkah zasluži delavec do 25 Din dnevno. Razumljivo je, da delavstvo s takimi plačami ne more izhajati in da se silno pritožuje, a vodstvo tovarne in njeni delovodje pa drugega odgovora nimajo, kakor tega, da pravijo: »Če ti ni všeč, pa pojdi!« A delavstvo se vsekakor počasi začelja zavedati, da ta uvedba akorda, ki se ga proti njihovi volji uvaja, ni družega, kakor navadno znižanje plač. Zato se tudi počasi zbira v svoji organizaciji in ni več daleč čas, ko bo organizacija upostavljena in v danem trenutku napravljen konec tem šikanam in brezmejnemu izkoriščanju. — Le v usnjarni organizacija bolj počasi napreduje in to pa radi tega, ker se tamkaj nahajajo neki elementi, kakor n. pr. Franc Zorman in Franz Anžin, ki mislita, da je njihova glavna naloga blatiti in obrekovati svoje kolege in funkcionarje naše organizacije. Ta dva oba se ne zavedata, da v svojo lastno skledo pljuvata. Take elemente naj delavstvo ignorira!

Guštanj. (Jeklarna.) Jeklarna Jurija grofa Thurnskega je odpovedala kolektivno pogodbo, narkar je prišlo dne 26. septembra do mezdne razprave. Delavstvo je bilo na tej mezdni razpravi zastopano: Delavsko zbornico je zastopal s. Ivan Tokan, SMRJ pa s. Joža Golmajer in obratni zaupniki podjetja. Podjetje je zastopal njegov ravnatelj g. inž. Lorberan, ki je uvodoma naglašal, da je bilo podjetje iz gospodarskih razlogov primorano odpovedati pogodbo in jo podvreči reviziji. S. Golmajer je nato povdarjal, da podjetje do danes še ni izjavilo, v kakem pravcu hoče izvesti revizijo dosedanje pogodbe in naglašal, da je savez proti vsakemu znižanju dosedanjih plač. Nato je ravnatelj podjetja primerjal plače jeklarne k onim K. I. D. na Jesenicah in onim plačam v Štorah ter izjavil, da so plače jeklarne v Ravnah najvišje in da podjetje takih plač ne prenese in je raditega primorano sedanje plače reducirati in stavil tozadevne predloge, ki gredo za tem, da se plače nekaterim kategorijam od 15 do 28 odstot. znižajo. — S. Golmajer je nato izjavil, da nima mandata, da bi na to mogel pristati, ker mora o tem še obvestiti merodajne forume in delavstvo podjetja. Zastopnik Delavske zbornice s. Tokan je pa predlagal, da se naj mezdna razprava prekine in ko se bo pregledal tozadevni material, naj se potem razprava nadaljuje. Ravnatelj podjetja je na ta predlog pristal in izjavil, da želi, da se pogajanja zaključijo do konca meseca, tako da stopi 1. oktobra t. l. že nova pogodba v veljavo. — Drugi dan, v nedeljo 27. sept., se je vršil javen shod, na katerem je s. Golmajer obširno poročal o mezdni razpravi in o namerah

ČAJNA ROČKA

ako zlata, rudeča, modra, črna, rujava,
vedno bo tebi prijateljica prava!

ČAJNA ROČKA zlata

visoko plemenita in najfinjša zdraviljska mešanica v najdovršenejši popolnosti, edina obstoječa čajna mešanica najfinjših cvetov in nepekosljiva v izdatnosti, v porabi ne dražja kot srednje vrste.

ČAJNA ROČKA rudeča

osebine polna, aromatična, čista
Indo-Ceylon
čajna mešanica najfinjših, izbir, pri lahkem paparku brez pri, močnem z smetano pripravljiva.

ČAJNA ROČKA modra

čaj za dame
mila, čedna, na razburjajoča, lakotno opana
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravo v samovarju, kar tudi pri daljšemu vlečenju ne postane grenka.

ČAJNA ROČKA črna

Čaj za gospode
močan, plemenit, angleškemu okusu odgovarjajoči, posebno primeren za uživanje z mlekom ali smetano kot zajutrek.

ČAJNA ROČKA rujava

priljubljena in prijetna čajna mešanica za obitelj, tudi pri trajnem uživanju nobena okusna utrujenost.

podjetja. Zbrano delavstvo je po zaslišanju poročila sprejelo sledečo resolucijo:

Resolucija,

sprejeta na javnem shodu kovinarskih delavcev, zaposlenih v jeklarni Jurija Thurenskega na Ravnah, ki se je vršil v nedeljo, dne 27. septembra 1925, v gostilni g. Miloniga.

1. Zbrano delavstvo odklanja predlog jeklarne, ki gre za tem, da občutno zniža dosedanje plače in izjavlja, da z ozirom na sedanji gospodarski položaj delavstva na kako znižanje plač ne more pristati.

2. Zbor izreče SMRJ popolno zaupanje in ga pooblašča, da vodi s podjetjem tozadevno razpravo in to tako, da ostane dosedanja pogodba še nadalje v veljavi.

3. Zbor pozivlja vse delavstvo jeklarne, da stopi v organizacijo in da tako skupno branimo naše življenjske interese in naše pravice.

Ljubljana. (Tobačna tovarna.) Gospodje okrog ravnateljstva so začeli napanjati strune tako, da znajo počiti. Delavstvu nalagajo vedno več dela, tako na primer v oddelku za cigarete, kjer je en stroj pred vojno napravil 14.000 komadov v devetih urah, mora sedaj napraviti v osmih urah 185.000. V oddelku za sortiranje listov ni nič boljše. Tam se nalaga dan na dan več dela, čeprav je material slabši kot pred vojno. No, pa to nam ni treba pripovedovati, saj konzumenti to sami dobro vedo. Če pa delavstvo tega ne napravi, se ga zmerja in straši z odpustom in denarno kaznijo. Tako je bilo kaznovano vse delavstvo oddelka za sortiranje listov v dekadah od 21. do 30. septembra vsak z 10 kron globe; ne vemo pa, kam gre ta denar. Zahteva se več dela kot pred vojno, dočim naše plače ne dosegajo niti 50 odstot. predvojnih plač. Gospodje, ne tako; pobrigajte se, da bodo surovine boljše, pa bo produkcija lahko večja. — Tudi pri tovarniškem kopališču ni vse v redu. Tam vidimo dan na dan neznane gospe in gospodične, katerim je dovoljeno se kopati, dočim je penzionistom tobačne tovarne to prepovedano, čeprav so vsa svoja leta in zdravje pustili pri svojem vestnem delu. Apeliramo na vodstvo tovarne, da se pobriga i za naše življenjske pogoje, da delavstvo ne bode hodilo lačno na delo, potem pa pridite z Vašim nalaganjem »več delati«. Dokler pa nam ne daste tistih pravic, katere smo imeli v ranjki Avstriji, pa nikar ne zahtevajte od nas samih dolžnosti.

Ne v Kruševac! Zadnji čas nabirajo posebni agenti po Sloveniji kvalificirane delavce za neko tovarnico vagonov v Kruševcu v Srbiji. Tudi naše Borze dela posredujejo, ne da bi se poprej zanimala za razmere, ki v tej tovarni vladajo. Delavci, ki so imeli priliko, da so prišli s trebuhom za kruhom v to tovarno, pripovedujejo sledeče: Agenti so nas s posredovanjem Borze dela v M. odpeljali v Kruševac. Plačali so nam pot, mi pa smo se s tem obvezali, da bomo ta denar (300 Din) vrnili tovarni, če bomo delo zapustili pred potekom šestih mesecev. Med potjo so nam agenti izplačali na račun še kakih 150 Din za hrano. Obljubili so nam plačo 7 Din na uro in pa do 80 odstotkov doklad. Ko smo izstopili v Kruševcu, smo kmalu zvedeli tudi to, česar nam agenti niso povedali. Zasluzki so slabi, komaj 5—7 Din (te imajo privilegirani delovodje). O kakšnih dokladah ni govora. Hrana slaba, stanovanje svinjaki in pa podrte kolibe. Delavci v tovarni se neprestano menjajo, veseli, če morejo proč. Ubogi mi, ki smo se pri tovarnarju zadolžili. Živeli smo ob kruhu in vodi, da smo mogli poplačati dolgove in zapustiti kruševski pekel. Večkrat zmanjka tudi orodja in tedaj je treba delati druga dela, ki jih tovarna še slabše plača. Poznam delavca iz naših krajev, ki je prodal vse, kar je imel; potem se je oblekel v cape, da je mogel nazaj. Nek moj tovariš je moral pri ravnatelju tovarne

zastaviti svojo obleko, da je dobil 400 Din preduma. O kaki delavski zaščiti govoriti je odveč. Tam je ne poznajo. Nekega dne smo intervenirali pri kruševski občinski upravi, ker nam je tovarna pisмено obljubila, da bo izplačala nekake doklade. Na izplačilni dan pa o tem ni hotela nič vedeti. Odslovili so nas in nam rekli, da naj pridemo naslednji dan. Ko smo res prišli, so nam rekli, da naj se takoj izgubimo iz Kruševca, sicer da nas bodo zaprli. Tovarna je madžarsko podjetje, le predsednik Srb ji daje potrebno nacionalno barvo. — KČ. — (Opomba uredništva: Zastopnik te tovarnice se je oglašil tudi pri ljubljanski borzi dela, koder so naši organizirani kovinarji in mizarji — ker so bili o slabem položaju v Kruševcu že obveščeni potom svoje organizacije — od zastopnika zahtevali, da se sklene kolektivna pogodba; a gospod zastopnik o kaki kolektivni pogodbi ni hotel nič slišati. A sodrugi so pa rekli, da tu lažje stradajo, kakor v Kruševcu in so zastopniku obrnili hrbet.)

Kranj. (Jugočeška tovarnica tkanin.) V tej tovarnici vladajo še vedno dokaj čudne razmere, ki jih povzročata tovarnični ravnatelj Horoviz s svojim brezobzirnim postopanjem z delavci. Ker je glasovanje o podaljšanju delovnega časa zanj neugodno izpadlo, je odtrgal od 30—40 par plače od ure in to vsemu delavstvu, ker misli, da bo s tem delavstvo prisilil, da bo pripravljeno delati deset in več ur dnevno. Davek se v tej tovarnici različno odteguje. Opozarjamo vse delavstvo, da imajo davek plačati delavci in delavke nad 18 let stare in sicer do 65. leta, ki ne sme več znašati kakor 3/30 odstotkov, t. j. 3/30 Din od 100 dinarjev. — Neki delavec, ki je bil v tej tovarnici odpuščen, je rabil pri sprejetju v novo službo potrdilo o plačanem davku, nakar je ravnateljstvo prosilo, da mu naj izstavi potrdilo o davku, ki mu je bil odtegnjen za časa njegove zaposlitve v tej tovarnici; a ravnatelj mu tako potrdilo ni hotel izstaviti. Šele ko je intervenirala organizacija, je tovarnica pisala omenjenemu delavcu sledeči dopis:

»Z ozirom na Vašo prošnjo za potrditev o odtegovanju direktnega davka, Vam sporočamo, da prinesite delavsko knjižico našemu vratarju (ne v pisarno!), kjer Vam bomo potrdili odtegnjeno vsoto za davek ali pa prinesite 1 kolek za 20 Din in Vam bomo potem izdali posebno potrdilo.«

Iz tega dopisa zija vsa zlobnost ravnatelja tega podjetja in smo le radovedni, koliko časa bodo delavci take šikane še trpeli.

Štampilje

iz kavčuka in kovine, etikete, vsakovrstne graverske izdelke priporoča Industrijskim podjetnikom in obrtnikom
Anton Černe Ljubljana

Dvojnosladna
ržena - ŽIKA - ječmenova
je najboljša in zato najcenejša.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

Karo-čevlje

Lastne delavnice --- Solidne cene.

Maribor, Koroška cesta 19

Je najbolje je najceneje.

Objave.

Izjava.

Podpisani Jarc Anton, pekovski pomočnik v Ljubljani, sem dne 13. septembra 1925 na članskem zborovanju združenice živilskih delavcev v Ljubljani očital Alojziju Blatniku, pekovskemu pomočniku iz Ljubljane, da je bil lansko leto na vinski trgatvi tako pijan, da ni mogel sam domov. Ker sem se prepričal o neresničnosti govorice, katero sem od drugih čul, obžalujem, da sem zgornje govoril in radevolje priobčujem to izjavo.

V Ljubljani, dne 24. sept. 1925.

Jarc Anton.

Zahvala.

Vsem sodrugom, ki so mi v času prve nezgode in bolezni mojega moža stali na strani in mi izkazali sočutje, izrekam najprisrčnejšo zahvalo. Predvsem se zahvaljujem za pomoč, ki so mi jo darovali v znesku 1411 Din.

Istotako najprisrčnejša hvala rudniški godbi Zagorje, nadalje vsem sodrugom, znanecem in prijateljem, ki so pokojnika in tako obilnem številu spremili k njegovemu večnemu počitku.

Kisovec pri Zagorju, dne 30. septembra 1925.

Terezija Gornik.

Razno.

Kaj naj se pije pri delu?

Mnogi delavci in rokodelci imajo običaj, da pijejo v delovnih odmorih »svojo steklenico okrepčila«. Gotovo jim ne bo nihče branil te pijače, toda ali je pivo in žganje v resnici prava pijača pri delu? Pivo in žganje — kakor vsaka druga alkoholna pijača — utruja, slabi živce in je navadno vzrok nesreč. Najboljša in najprikladnejša pijača v delovnih odmorih in pri delu je nedvomno čaj. Dober čaj, kakor n. pr. čaj znamke »čajna ročka«, ne izgubi, tudi če je mrzel (sladkan ali nesladkan), svojega okusa, ne utruja, temveč okrepi. Poleg tega stane le majhen del dragih alkoholnih pijač.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Najboljši šivalni in pletilni stroji

Iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.
Vezenje poučuje brezplačno

Konstrukcija izborna!

Izvršitev elegantna!

Pisalne stroje 'Adler' in 'Urania'.

Kolesa iz prvih tovarn 'Dürkopp', 'Styria', 'Waffenrad' in 'Steyer'. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10 letna garancija.

Daje kolesa in stroje tudi na obroke!